

Gaten in ouderdomsregelingen: Mogelijkheden om AOW-gat op te vullen

Beschrijving situatie:

De Algemene Rekenkamer heeft onderzoek gedaan naar het stelsel van publieke ouderdomsregelingen en in hoeverre dit stelsel doelmatig en doeltreffend is. Eén van de belangrijkste conclusies uit het rapport is dat een grote groep (34.000 – 51.000) ouderen onder het bestaansminimum leeft door een AOW gat. Naast de Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen (AIO) is politiek de vraag geopperd wat mensen zélf kunnen doen om te voorkomen dat men na pensionering een AOW gat heeft. Dit is een korte verkenning daarnaar. Tijdige communicatie is daarbij van belang, zodat men kan bijsturen en een extra inkomensvoorziening geregeld kan worden mits daar de fiscale ruimte voor is.

Huidige obstakels:

Problemen zijn o.a. de onbekendheid een hun tekort, klemmende regelgeving of onaantrekkelijke mogelijkheden om dit te herstellen. Zo kunnen mensen die de AOW-leeftijd bereiken en niet hun hele leven in Nederland hebben gewoond de ontbrekende AOW-verzekeringsjaren vrijwillig inkopen bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Het vrijwillig inkopen kent echter een relatief hoge premie (17,9%) en strenge eisen, en zal daarom niet voor iedereen aantrekkelijk zijn. Een andere optie is zelf pensioen (bij)sparen, maar de fiscale ruimte daartoe is beperkt. Er is geen extra fiscale ruimte naast de reguliere pensioenruimte, voor mensen om hun AOW-gat op te mogen vullen.

Voorstel: Geef mensen de mogelijkheid om het gat ‘in te halen’.

Wat is daarvoor nodig?:

A. Heldere overheidscommunicatie

Om mensen een zogenaamd handelingsperspectief te bieden, moeten ze wel eerst weten dat ze moeten handelen. Het is van groot belang dat mensen op de hoogte zijn van hun AOW gat. Het jaarlijks pensioen overzicht is daarbij onvoldoende activerend. Het kan wenselijk zijn dat de SVB (zij is de enige partij in het bezit van deze informatie) op gezette momenten mensen met een AOW gat actief benaderd. In ieder geval bij vertrek, verblijf en terugkomst uit het buitenland, maar mogelijk ook periodiek daarna of bij life events. In die communicatie moet hun AOW gat helder worden gepresenteerd alsook gemeld dat men stappen kan ondernemen om dat te dichten, zo men dat wenst. Dan weet men dat men in actie moet komen.

B. Regelgeving die dit eigen handelen van de burger ondersteunt.

-Als men geïnformeerd is en extra geld opzij wil zetten om een eventueel AOW gat te dichten moet dat natuurlijk fiscaal ook mogelijk zijn. Hiervoor zijn diverse routes. Er kan gedacht worden aan het gericht vergroten van de fiscale ruimte voor mensen met een AOW gat. De omvang van het bedrag dat men niet in de AOW heeft opgebouwd kan men dan individueel extra opbouwen als oudedagsvoorziening in bijvoorbeeld de derde pijler. Dit soort oplossingsrichtingen kunnen nader verkend worden.

-Daarnaast spelen ook de termijnen een rol. Iemand moet ruim de tijd krijgen om na het ontstaan van het gat alsnog bij te storten. Het is bijvoorbeeld niet ondenkbaar dat men de eerste jaren als men weggaat of terugkomt niet direct het geld heeft om bij te storten. Als die persoon later in zijn carrière wat meer geld

overhoudt, dan zou hij alsnog moeten mogen bijstorten om het AOW gat te verkleinen. De fiscale ruimte blijft op die manier zo lang mogelijk voor hem behouden Ter vergelijking: Nu is het zo dat bij vertrek naar het buitenland het mogelijk is om maximaal 10 jaar vrijwillig voor te zetten. En dit moet men binnen een jaar na vertrek al aangeven. Heeft men dat niet gedaan, dan is de kans verkeken. Ook bij terugkomst in Nederland kan men niet alsnog het gat dichten als men niet eerder vrijwillig heeft voortgezet. Het kan verkend worden om in plaats van deze termijn mensen gewoon generiek de tijd te geven om in elke situatie tot de AOW gerechtigde leeftijd de mogelijkheid te hebben om zelf een AOW gat op te vullen.